

ЗАНЯТТЯ № 17

Тема: Методи обстеження пацієнтів з патологією сполучної тканини. Синдроми ураження сполучної тканини. Курація хворих. Написання історії хвороби.

1. Актуальність теми: біль у м'язах і суглобах є частою причиною звернення за медичною допомогою та може свідчити як про ураження кістково-суглобової системи, так і про обмінні, ендокринні чи інші захворювання. Протягом останніх 10-15 років спостерігається значне збільшення захворюваності дифузними захворюваннями сполучної тканини як у дорослих, так і в дітей. Ці захворювання у більшості випадків мають прогресуючий перебіг, що характеризуються тяжкими ураженнями внутрішніх органів і систем та веде до стійкої втрати працездатності. Своєчасна діагностика та комплексне поетапне лікування значно поліпшують прогноз.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- структурно-морфологічні особливості кістково-суглобового апарату, м'язової і сполучної тканини;
- патологічну фізіологію запалення;
- нормальну протеїнограму та імунограму;
- правила збирання анамнезу і фізичні методи обстеження;
- спільні ознаки дифузних захворювань сполучної тканини;
- основні нозологічні форми дифузних захворювань сполучної тканини;
- лабораторні методи діагностики дифузних захворювань сполучної тканини;
- діагностичні критерії хронічної ревматичної хвороби серця за Киселем-Джонсом-Нестеровим;
- складові частини історії хвороби, методика розпитування та об'єктивного обстеження .

Вміти:

- з допомогою розпитування, загального і детального огляду, фізичних методів обстеження внутрішніх органів та лабораторно-інструментальних досліджень розпізнавати симптоми і синдроми, характерні для хронічної ревматичної хвороби серця, ревматоїдного артриту, системного червоного вовчака, системної склеродермії, дерматоміозиту, остеоартрозу;
- оцінювати результати клінічного аналізу крові і деяких спеціальних лабораторно-інструментальних досліджень, що використовуються в

діагностиці перелічених захворювань (зміни співвідношення білкових фракцій, виявлення LE-клітин, біопсія органів і тканин, ЕКГ, Ехокардіографія);

- зібрати анамнез у хворого, провести його об'єктивне обстеження, інтерпретувати дані лабораторно-інструментального дослідженняБ отриману інформацію оформити в історію хвороби.

Оволодіти:

- навичками самостійного клінічного обстеження хворих з основними синдромами дифузних захворювань сполучної тканини;
- інтерпретацією даних лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з даною патологією;
- навичками розпізнавання симптомів та синдромів даної патології.

3. Виховна ціль: враховуючи численні фактори ризику виникнення дифузних захворювань сполучної тканини, на занятті підкреслюється важливість дотримування та пропагування здорового способу життя, зокрема обережного відношення до інсоляції, неконтрольованого вживання ліків, шкідливого впливу на організм різноманітних професійних та екологічних чинників. Звертається увага на значення здорового раціонального харчування як чинника зниження ризику виникнення даної патології. Майбутнім лікарям наголошується на важливості дотримування засад медичної етики та деонтології, християнської любові та милосердя в процесі обстеження, лікування і догляду за хворими.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- біохімія;
- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- гістологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- променева діагностика;
- гігієна;
- психологія;
- деонтологія в медицині.

Наступні дисципліни:

- фармакологія;
- внутрішні хвороби;
- дерматологія;
- ендокринологія;
- фтизіатрія;
- функціональна діагностика;
- поліклінічна справа;
- сімейна медицина;
- соціальна медицина, економіка та організація охорони здоров'я.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- основні синдроми захворювань органів дихання;
- основні синдроми аритмій;
- синдроми ураження міокарда і перикарда;
- синдроми набутих вад серця;
- синдроми ішемічної хвороби серця;
- синдроми артеріальної гіпертензії;
- синдроми захворювань печінки;
- синдроми захворювань органів сечовиділення;
- синдроми захворювань крові;
- алергози.

5. Зміст теми заняття:

1. Спільні ознаки дифузних захворювань сполучної тканини.
2. Перелік захворювань, які відносяться до групи дифузних захворювань сполучної тканини.
3. Розпитування, огляд, пальпація, перкусія та аускультация хворих з патологією кістково-м'язової системи та сполучної тканини.
4. Клініка і діагностика хронічної ревматичної хвороби серця.
 - 4.1. Ревматичний поліартрит.
 - 4.2. Ураження серця при ревматизмі.
 - 4.3. Інші клінічні форми ревматизму.
 - 4.4. Лабораторна діагностика ревматизму і ступені активності процесу.

- 4.5. Діагностичні критерії хронічної ревматичної хвороби серця за Киселем-Джонсом-Нестеровим.
- 5. Найбільш характерні клінічні прояви і діагностичні критерії лабораторно-інструментальних досліджень при дифузних захворюваннях сполучної тканини.
- 6. Ревматоїдний артрит.
 - 6.1. Клінічна картина.
 - 6.2. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.
- 7. Системний червоний вовчак.
 - 7.1. Клінічна картина.
 - 7.2. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.
- 8. Системна склеродермія.
 - 8.1. Клінічна картина.
 - 8.2. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.
- 9. Дерматоміозит.
 - 9.1. Клінічна картина.
 - 9.2. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.
- 10. Остеоартроз.
 - 10.1. Клінічна картина.
 - 10.2. Лабораторно-інструментальні методи діагностики.

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (10 % часу)

Організація заняття.

Визначення навчальних цілей та їх мотивація.

Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу)

1. Самостійна робота студентів у палатах. Обстеження хворих з ревматизмом, ревматоїдним артритом, дифузними захворюваннями сполучної тканини: збирання анамнезу, загальний і детальний огляд, повне об'єктивне обстеження по системах органів.

2. Розбір результатів самостійної роботи студентів.

Студенти доповідають викладачу в присутності всієї групи анамнез та дані фізичного обстеження призначеного для курації хворого з різними клінічними формами хронічної ревматичної хвороби серця, ревматоїдного артриту та іншими дифузними захворюваннями сполучної тканини, відзначаючи найбільш характерні прояви даної патології.

3. Ознайомлення студентів з результатами лабораторно-інструментальних обстежень хворого за даними історії хвороби.

4. Інтерпретація даних лабораторних та інструментальних обстежень тематичних хворих.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок.

Контрольні питання:

1. Спільні клінічні прояви дифузних захворювань сполучної тканини.
2. Які особливості ревматичного поліартриту?
3. Причини та особливості суглобового синдрому при дифузних захворюваннях сполучної тканини та остеоартрози.
4. Клінічні особливості ревматоїдного поліартриту.
5. Які клінічна картина системного червоного вовчак?
6. Які зміни з боку крові можуть виявлятися у хворих на системний червоний вовчак?
7. Що таке феномен LE-клітин?
8. Діагностичні критерії хронічної ревматичної хвороби серця за Киселем-Джонсом-Нестеровим.
9. Основні симптоми системної склеродермії.
10. Що таке синдром Рейно?
11. Що таке симптом «кисету»?
12. Які клінічні прояви ураження травного тракту можуть спостерігатися у хворих на системну склеродермію?
13. Що таке дерматоміозит?
14. Основні клінічні прояви дерматоміозиту.
15. При якому дифузному захворюванні сполучної тканини спостерігається симптом «окулярів» і в чому він полягає?
16. Які розрізняють суглобово-вісцеральні форми ревматоїдного артрити?
17. Що таке ревматоїдний фактор?
18. Що є причиною виникнення хронічної ревматичної хвороби серця і які чинники цьому сприяють?
19. Зміни з боку серця за наявності ревматизму.
20. Які гостро фазові лабораторні показники використовуються для діагностики хронічної ревматичної хвороби серця?

21. Про що свідчить наявність С-реактивного білка в крові?

22. Які основні прояви остеоартрозу?

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Методи обстеження хворих з суглобовими і міопатичними синдромами.
2. Основні клінічні синдроми при патології кістково-м'язової системи.
3. Хронічна ревматична хвороба серця.
 - 3.1. Етіологія і патогенез ревматизму.
 - 3.2. Клінічна картина ревматизму та її особливості в залежності від локалізації процесу.
 - 3.3. Лабораторна діагностика ревматизму і ступеня його активності.
 - 3.4. Діагностичні критерії ревматизму за Киселем-Джонсом-Нестеровим.
4. Клініка і діагностика ревматоїдного артрити.
5. Клініка і діагностика системного червоного вовчака.
6. Клініка і діагностика системної склеродермії.
7. Клініка і діагностика дерматоміозиту.
8. Клініка і діагностика остеоартрозу.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник /Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018.– С. 237–241, 507-532.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник /Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.– С. 237–241, 507-532.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. – К.: Здоров'я, 2004. – С. 219-223, 466 – 488.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 1-98 пит. (дифузні захворювання сполучної тканини).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – 1-е вид. – К.: Здоров'я, 2000. – С. 467-487.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.

7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16.
8. Новосад А.Б., Буфан М.М., Короткий В.В. Навчальна історія хвороби. Методичні вказівки для студентів III курсу медичного факультету. – Львів, 2019. – 20 с.
9. Короткий В.В., Новосад А.Б. Комп'ютерні тести з пропедевтики внутрішніх хвороб. – Київ: Здоров'я, 2001. – 138-141 с.